

De mariene schelpen van Terschelling

door

J. J. C. TANIS en A. J. A. DE VRIES

I. INLEIDING

Het volgende systematische overzicht beoogt een samenvatting te geven van alle tot op heden van de Terschellinger kust bekende schelpensoorten.

Hierin zijn dus ook begrepen die soorten, waarvan tot nu toe slechts een enkel exemplaar gemeld is, de talrijke soorten toevallig aangevoerd door middel van drijvende voorwerpen en de Eemfossielen. Het aantal langs de kust levende soorten, welke in meer of mindere mate geregeld aanspoelen, is dus veel geringer dan de lijst op het eerste gezicht zou doen vermoeden.

Natuurlijk is ook van deze soorten het aanspoelen, evenals overall elders, afhankelijk van de windrichting, maar dit geldt in zeer verhoogde mate voor Terschelling: het komt voor dat kilometers strand weken aaneen „schelpvrij” blijven — er spoelt dan letterlijk niet één schelp aan. Bij gunstige landwind echter kunnen prachtige stroken fijn materiaal worden afgezet, die helaas spoedig door het zand worden overstoven, terwijl bij gunstige zeewinden enorme hoeveelheden drijvend materiaal kunnen aanspoelen; het wier en de wulkeneieren nesten blijven liggen, al het overige verdwijnt onmiddellijk dank zij de strandjutterij, die op Terschelling druk en grondig beoefend wordt, zodat ongetwijfeld menig met schelpen bezet voorwerp verloren gaat.

Dat de lijst toch nog vrij uitgebreid is, is te danken aan het feit dat Terschelling sinds jaren de belangstelling heeft getrokken van talrijke natuurliefhebbers, waarvan vele zich ook voor schelpen interesserden. Vooral de laatste jaren is bij een aantal op Terschelling woonachtige belangstellenden de liefhebberij sterk toegenomen, hetgeen — dank zij vruchtbare samenwerking — resulteerde in een lange reeks meldingen van soorten, die voordien nog niet of zelden gevonden waren. Het is dan ook te verwachten, dat over enige tijd de lijst nog aangevuld zal moeten worden.

Sinds jaren is ook bekend de erosie der Eemlagen en het daarmee verband houdende aanspoelen van Eemfossielen op het Terschellinger strand. Het is echter in vele gevallen niet mogelijk met zekerheid te verklaren of een gevonden schelp al of niet fossiel is, zodat in de lijst enkele vraagtekens staan.

Aangezien de nomenclatuur zelfs in Nederland nog niet uniform

is, werd als regel die naam aangehouden, welke in de laatst verschenen belangrijke Nederlandse publicatie, waarin de soort voorkomt, is gebezigd, echter met vermelding van de gebruikelijke synoniemen.

Het ligt in de bedoeling de naaktslakken te zijner tijd in een afzonderlijk overzicht te behandelen. Over de Cephalopoden verscheen reeds een artikeltje in „Het Zeepaard”, jaarg. 19—2, juni 1959.

Teneinde dit overzicht niet nodeloos te verzwaren is, behoudens een enkele uitzondering, afgezien van een telkenmale herhaalde vermelding van vinder resp. literatuuropgave; de geraadpleegde literatuur is vermeld aan het slot van dit artikel.

Behalve aan de vele niet met name genoemden zijn wij vooral dank verschuldigd aan Dr. C. O. VAN REGTEREN ALTENA te Leiden voor diverse determinaties, Mevr. M. H. A. VAN DIEREN—SIEZEN te Formerum en de heren M. E. VREEDE te Kijkduin, H. C. WESSELING te Lies, H. DAMBRINK te Midsland, H. G. VAN DIEREN te Formerum en B. DIJKHUIZEN te Formerum voor hun hulp door middel van collecties, literatuur en meldingen. Vooral Mevr. VAN DIEREN spaarde tijd noch moeite voor het verzamelen van belangrijk materiaal. Onze dank gaat tevens uit naar de „Stichting Wetenschappelijk Duinonderzoek” wegens de ter beschikking gestelde faciliteiten van het Biologisch station „Schellingerland”, van waaruit een groot deel van dit strandonderzoek werd geleid.

Schrijvers hebben de bedoeling het overzicht, dat tot 1 mei 1959 is bijgewerkt, up to date te houden door publicatie van nieuwe gezichtspunten over de behandelde soorten en belangrijke nieuwe meldingen en opgaven. Alle daartoe strekkende gegevens worden gaarne ingewacht door J. J. C. TANIS, Biologisch station „Schellingerland”, Oosterend 71, post Hoorn, Terschelling.

II. SYSTEMATISCH OVERZICHT

Familie: Lepidochitonidae

1. *Lepidochiton cimereus* (Linnaeus, 1767)

Van Benthem Jutting & Engel, 1936, p. 79; fig. 30 p. 80.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 75; fig. 2 plaat X.

Levend op en onder stenen enz., die op het zand of het slik liggen in de getijdenzone (plaatsen bij laag water min of meer droog staande) langs vrijwel de gehele Waddenkust. Bij eb gemakkelijk (levend) te verzamelen.

Familie: Patellidae

2. *Patella vulgata* Linnaeus, 1758

Van Benthem Jutting, 1933, p. 39; fig. 6 p. 39.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 137; fig. 8 plaat X.

Cf. Lucas in Basteria, vol. 18, p. 36.

Aangevoerd, levend op drijfhout, of door het op de schelp groeiende wier (*Fucus vesiculosus*); sporadisch een juv. ex. in fijn gruis.

3. *Patella depressa* Pennant, 1777

Cf. Lucas in Basteria, vol. 18, p. 36.

Aangevoerd door het op de schelp groeiende wier (*Himanthalia elongata*).

4. *Patella athletica* Bean, 1844

Cf. Lucas in Basteria, vol. 18, p. 36.

Aangevoerd door het op de schelp groeiende wier (*Himanthalia elongata*).

Familie: Acmaeidae

5. *Acmaea virginea* (Müller, 1776)

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 58; afb. 8 plaat 2.

Aangevoerd in wulkeneiernesten (als juv. exemplaren); de soort is echter ook bekend als aangevoerd op wier (*Himanthalia elongata*).

Familie: Trochidae

6. *Calliostoma zizyphinum conuloide* (Lamarck, 1822)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 42; fig. 8 p. 42.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 138; fig. 1 plaat XI.

Sporadisch een verweerd exemplaar in gruis.

7. *Cantharidus exasperatus* (Pennant, 1777)

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 59; afb. 17 plaat 3.

Aangevoerd in wulkeneiernesten.

8. *Gibbula magus* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 140; fig. 4 plaat XI.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 60; fig. 24 plaat 3.

Aangevoerd in wulkeneiernesten. Ook als fossiel gemeld.

9. *Gibbula tumida* (Montagu, 1803)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 42-43; fig. 10 p. 43.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 139; fig. 2 plaat XI.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 60; fig. 23 plaat 3.

Aangevoerd in wulkeneiernesten.

10. *Gibbula cineraria* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 42-43; fig. 9 p. 43.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 140; fig. 5 plaat XI.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 60; fig. 22 plaat 3.

Aangevoerd in wulkeneiernesten. Regelmatig verweerde exemplaren in gruis, mogelijk Eemfossielen.

11. *Circulus striatus* (Philippi, 1836)
Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 61; fig. 25
plaat 3.

Kan recent of fossiel (Eem) zijn. Zeldzaam in fijn gruis.

Familie: Lacunidae

12. *Lacuna vincta* (Montagu, 1803)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 55; fig. 21 p. 55.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 143; fig. 17 plaat XII.

Ledige schelpen spoelen aan, voornamelijk kleine exemplaren.

13. *Lacuna crassior* (Montagu, 1803)

Aangevoerd in wulkeneiernesten.

Familie: Littorinidae

14. *Littorina littorea* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 58; fig. 24 p. 58.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 143; fig. 21 plaat XII.

Bij massa's levend op zeeeringen enz.

15. *Littorina saxatilis saxatilis* (Olivi, 1792)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 66; fig. 30 p. 66.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 144; fig. 6 plaat XI.

Zeer algemeen, levend op zeeeringen enz.

16. *Littorina saxatilis rudis* (Maton, 1797)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 67; fig. 31 p. 67.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 144; fig. 7 plaat XI.

Zeer algemeen, levend op zeeeringen, enz. Verschillende variëteiten komen voor.

17. *Littorina obtusata littoralis* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 64; fig. 28 p. 64.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 147; fig. 13 plaat XI.

Levend op wieren; aan de buitenzijde van de havenkom van West-Terschelling, en plaatselijk langs de Waddenkust ten Z. van Midsland en Hoorn.

Familie: Hydrobiidae

18. *Hydrobia stagnalis* (Baster, 1765)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 97; fig. 61 p. 97.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 148; fig. 1 plaat XII.

Levend bij uitwateringssluizen (ook binnendijks) en in brakwaterplas te Stryp. Ledige horentjes in aanspoelsel langs de Waddenkust

19. *Hydrobia ulvae* (Pennant, 1777)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 94; fig. 56 p. 94.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 149; fig. 2 plaat XII.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 62; fig. 32
plaat 4.

Zeer algemeen levend op de wadden en slikken.

20. *Hydrobia jenkinsi* Smith, 1889
 Van Benthem Jutting, 1933, p. 100; fig. 64 p. 100.
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 148; fig. 3b plaat XII.
 Aangekomen in aanspoelsel Waddenkust.
21. *Truncatella subcylindrica* (Linnaeus, 1758)
 Gemeld van Terschelling. (Het Zeepaard, jaarg. 13, 1953, p. 10,
 s.n. *Acmea subcylindrica*)
- Familie: Rissoidae
22. *Cingula semicostata aculeus* Gould, 1841
 Van Benthem Jutting, 1933, p. 81; fig. 46 p. 81.
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 150-151; fig. 6, 7 plaat XII.
 Zeldzaam in fijn gruis.
23. *Cingula semistriata* (Montagu, 1803)
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 151; fig. 5 plaat XII.
 Een enkele maal aangevoerd in wulkeneiernesten.
24. *Alvania lactea* (Michaud, 1830)
 Van Benthem Jutting, 1933, p. 80; fig. 45 p. 80.
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 151; fig. 8 plaat XII.
 Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 63; fig. 39
 plaat 4.
 Aangevoerd in wulkeneiernesten en *Tubularia*-kolonies. Exemplaren uit gruis kunnen recent of fossiel zijn.
25. *Rissoa parva* (da Costa, 1778)
 Van Benthem Jutting, 1933, p. 78; fig. 43 p. 78.
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 153; fig. 12 plaat XII.
 Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 63; fig. 42
 plaat 4.
 Aangevoerd in wulkeneiernesten. De soort is echter ook bekend van drijvende voorwerpen en van *Himantbalia elongata*. Ledige schelpen kunnen dus afkomstig zijn van drijvende voorwerpen, zij kunnen echter ook fossiel zijn (Eem). Ook de var. *interrupta* wordt gemeld, uit wulkeneiernest.
26. *Rissoa inconspicua* Alder, 1844
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 153; fig. 14 plaat XII.
 Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 63; fig. 43
 plaat 4.
 Hoewel de soort bekend is van drijvende voorwerpen, kan de van Terschelling gemelde vondst ook fossiel zijn.
27. *Rissoa membranacea* (J. Adams, 1800)
 Van Benthem Jutting, 1933, p. 76; fig. 41 p. 76.
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 155; fig. 15 plaat XII.
 Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1954, p. 63; fig. 44
 plaat 4.

Ledige schelpen spoelen geregeld aan, vooral langs de Waddenkust, o.a. ten Z. van Oosterend.

Familie: Assimineidae.

28. *Assimineea grayana* Fleming, 1828

Van Benthem Jutting, 1933, p. 84; fig. 49 p. 85.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 155; fig. 4 plaat XII.

Aangevoerd in wulkeneiernesten; ledige schelpen, vaak zeer verweerd, in gruis.

Familie: Tornidae

29. *Tornus subcarinatus* (Montagu, 1803)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 83; fig. 47 p. 83.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 155; fig. 15 plaat XII.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoeyen, 1954, p. 64; fig. 46 plaat 4.

In afzettingen van fijn gruis, vrij zeldzaam.

Familie: Skeneopsidae

30. *Skeneopsis planorbis* (Fabricius, 1780)

Zeldzaam in fijn gruis. Kan afkomstig zijn van drijvende voorwerpen, c.q. wier.

Familie: Turritellidae

31. *Turritella tricarinata communis* Risso, 1826.

Van Benthem Jutting, 1933, p. 105; fig. 70 p. 105 (s.n. *Turritella communis*).

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 156; fig. 16 plaat XII (s.n. *Turritella communis*).

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoeyen, 1955, p. 28; fig. 52 b, plaat 5.

Ledige schelpen geregeld in de vloedlijn; van tijd tot tijd spoelt een aantal exemplaren tegelijk aan. De meeste exemplaren vertonen sporen van begroeiing met *Hydractinia* en zijn sterk afgesleten of beschadigd. De exemplaren kunnen zowel recent als fossiel zijn.

Familie: Caecidae

32. *Caecum glabrum* (Montagu, 1803)

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoeyen, 1955, p. 29; fig. 57 plaat 6.

Sporadisch in fijn gruis.

Familie: Cerithiidae

33. *Bittium reticulatum* (da Costa, 1778)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 157; fig. 19 plaat XII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 90.

Vrij algemeen in gruisafzettingen. Waarschijnlijk zijn de meeste exemplaren Eemfossielen. Enkele vondsten zijn zeker recent.

Familie: Triphoridae

34. *Triphora perversa* (Linnaeus, 1758) var. *adversa* (Montagu, 1803)

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1955, p. 31; fig. 67 plaat 6.

Sporadisch in fijn gruis.

Familie: Epitoniidae (= Scalidae)

35. *Epitonium clatrus* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 123; fig. 86 p. 123 (s.n. *Clatrus clatrus*).
Kaas & Ten Broek, 1942, p. 158; fig. 1 plaat XIII (s.n. *Clatrus clatrus*).
Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1955, p. 32, fig. 73
plaat 7.

Ledige schelpen spoelen regelmatig aan; ook werden twee levende juv. exemplaren aangetroffen.

36. *Epitonium turtonis* (Turton, 1819)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 124; fig. 87 p. 123 (s.n. *Clatrus turtonis*).
Kaas & Ten Broek, 1942, p. 158; fig. 2 plaat XIII (s.n. *Clatrus turtonis*).
Vrij regelmatig spoelen exemplaren aan.

37. *Epitonium clatratulum* (Kanmacher, 1798)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 159; fig. 3 plaat XIII (s.n. *Clatrus clatratulus*).
Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1955, p. 32; fig. 75 b
plaat 7.

In afzettingen van fijn gruis. Zeldzaam.

Familie: Aclididae

38. *Graphis albida* (Kanmacher, 1798)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 159; fig. 10 plaat XIII.
Sporadisch in afzettingen van fijn gruis.

Familie: Eulimidae

39. *Eulima trifasciata* (J. Adams, 1800)

Is gemeld van Terschelling. Recent.

40. *Eulima glabra* (da Costa, 1778) [= syn. *Eulima subulata* (Donovan, 1804)]

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1955, p. 33; fig. 79
plaat 8.

Vrij regelmatig in fijn gruis. Waarschijnlijk fossiel.

Familie: Pyramidellidae

41. *Chrysallida decussata* (Montagu, 1803)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 128; fig. 92 p. 128.
Kaas & Ten Broek, 1942, p. 160; fig. 5 plaat XIII.
Vrij regelmatig in afzettingen van fijn gruis.

42. *Brachystomia scalaris* (Macgillavry, 1843)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 126; fig. 89 p. 126 (s.n. *Odostomia scalaris*).

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 162; fig. 7 plaat XIII (s.n. *Odostomia scalaris*).

Autochthoon in havengebied West-Terschelling. Zeldzaam in afzettingen van fijn gruis. Ook levend in aanspoelende mosselkluiten; dan vaak in flink aantal tegelijk.

43. *Brachystomia eulimoides* (Hanley, 1844)

Is gemeld van Terschelling. Eemfossiel?

44. *Turbonilla crenata* (Brown, 1827)

Zeldzaam in fijn gruis. Eemfossiel.

Familie: Calyptraeidae

45. *Crepidula fornicata* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 110; fig. 73 p. 110.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 164; fig. 12 plaat XIII.

Levend op schelpen, welke op en gedeeltelijk in het slik van de Wadden leven. Daar bij eb levend te verzamelen. Ledige schelpen, al dan niet begroeid met wier (*Himantalia*), spoelen aan langs de Waddenkust, een enkele op het Noordzeestrand.

Familie: Aporrhaidae

46. *Aporrhais pespelecani quadrifidus* da Costa, 1778

Van Benthem Jutting, 1933, p. 107; fig. 72 p. 108.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 165; fig. 11 plaat XIII.

Ledige schelpen, recent en fossiel, spoelen vrij regelmatig aan. Exemplaren met volledige vlag zijn zeldzaam.

Familie: Naticidae

47. *Polinices catena* (da Costa, 1778)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 115; fig. 77 p. 116 [s.n. *Natica catena* (da Costa, 1778)].

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 165; fig. 11 plaat XIII [s.n. *Natica catena* (da Costa, 1778)].

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoeyen, 1956, p. 83; fig. 91 plaat 9.

Ledige schelpen vrij algemeen op het strand, recent, een deel wellicht (Eem-)fossiel.

48. *Polinices polianus* (delle Chiaje, 1830)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 118; fig. 80 pag. 118 [s.n. *Natica poliana alderi* (Forbes, 1838)].

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 166; fig. 15 plaat XIII [s.n. *Natica poliana alderi* (Forbes, 1838)].

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoeyen, 1956, p. 83; fig. 90 plaat 9.

Ledige schelpen spoelen regelmatig aan, recent, een deel wellicht (Eem-)fossiel. Levende exemplaren niet zeldzaam.

Familie: Lamellariidae

49. *Velutina velutina* (Müller, 1776)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 119 [s.n. *Velutina laevigata* (Pennant)].

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 166; fig. 14 plaat XIII.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1956, p. 85; fig. 99 plaat 10.

Sporadisch een ledige schelp in gruisafzettingen.

Familie: Cypraeidae

50. *Trivia arctica* (Pulteney, 1779)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 120; fig. 82 p. 120 [s.n. *Trivia monacha* (da Costa, 1778)].

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 167; fig. 20 plaat XIII [s.n. *Trivia arctica* Montagu, 1803)].

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1956, p. 85; fig. 102 plaat 10.

De op Terschelling niet zeldzaam aanspoelende ledige schelpen, schijnen te behoren tot deze soort, welke zich echter slechts door het gemis van drie donkere vlekken midden op de rugzijde onderscheidt van de soort *Trivia monacha* (da Costa, 1778). De exemplaren kunnen zowel recent als (sub)fossiel zijn.

Familie: Muricidae

51. *Trophon truncatus* (Ström, 1768)

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1956, p. 87; fig. 111 plaat 11.

Gemeld van Terschelling. Kan recent of fossiel zijn.

52. *Thais lapillus lapillus* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 150; fig. 114 p. 150 [s.n. *Nucella lapillus* (Linné, 1758)].

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 168; fig. 18 plaat XIII [s.n. *Nucella lapillus* (Linné, 1758)].

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1956, p. 88; fig. 114 c plaat 11.

Ledige schelpen spoelen regelmatig aan, meestal zeer beschadigde exemplaren. Sporadisch een levend jong exemplaar in en op drijvende voorwerpen (wulkeneiernesten).

53. *Ocenebra erinaceus* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 147; fig. 111 p. 147.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 169; fig. 17 plaat XIII.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1956, p. 88; fig. 116 plaat 11.

Levende jonge exemplaren worden op Terschelling aangevoerd op drijvende voorwerpen (wulkeneiernesten); ook gevonden op een paravaan. Fragmenten (fossiel?) zeldzaam in het gruis.

Familie: Buccinidae

54. *Colus gracilis* (da Costa, 1778)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 140; fig. 102 p. 140.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 170; fig. 1 plaat XIV.

Ledige schelpen spoelen aan. Zeldzaam. De meeste exemplaren zijn begroeid met *Hydractinia* en hebben vermoedelijk gediend als woonplaats van *Eupagurus bernhardus*.

55. *Neptunea antiqua antiqua* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 137; fig. 98 p. 137.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 171, fig. 3 plaat XIV.

Zo nu en dan spoelen ledige schelpen aan, soms verscheidene tegelijk.

56. *Neptunea antiqua carinata* (Pennant, 1777)

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1957, p. 67; fig. 129 plaat XIII.

Sporadisch, meestal begroeid met *Hydractinia*. Fossiel.

57. *Buccinum undatum* Linnaeus 1758

Van Benthem Jutting, 1933, p. 131; fig. 3 p. 12; fig. 97 p. 134.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 172; fig. 4 plaat XIV.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1957, p. 67.

Ledige schelpen spoelen geregeld aan, soms in groot aantal. Levende jonge exemplaren worden aangevoerd in wulkeneiernesten, die vaak in grote hoeveelheden op het strand aanspoelen en die behalve de jonge wulkjes soms ook diverse andere schelpensoorten bevatten

Familie: Nassariidae

58. *Nassarius incrassatus* (Ström, 1768)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 145; fig. 109 p. 145.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 174; fig. 9 plaat XIV.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1957, p. 70; fig. 139 plaat 15.

Op Terschelling recent aangevoerd in wulkeneiernesten.

59. *Nassarius pygmaeus* (Lamarck, 1822), forma *pygmaea* (Lamarck)

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1957, p. 70; fig. 140 a plaat 15.

Fossiel (Eem-) niet zeldzaam.

60. *Nassarius reticulatus* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 142; fig. 104 p. 132.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 173; fig. 7 plaat XIV.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderoyen, 1957, p. 71.

Ledige schelpen spoelen geregeld aan. Waarschijnlijk is een deel hiervan fossiel.

60 a. *Nassarius reticulatus* (Linnaeus, 1758), var. *mamillata* (Risso, 1826)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 142; fig. 105 p. 142 [s.n. var. *nivida* Jeffr.].

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 174; fig. 8 plaat XIV.

Van Regteren Altena, Bloklander & Pouderooyen, 1957, p. 71.

Ledige schelpen algemener dan die van de soort. Ook deze waarschijnlijk ten dele fossiel.

Familie: Turridae

61. *Lora turricula* (Montagu, 1803)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 154; fig. 119 p. 154.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 175; fig. 5 plaat XV.

Zo nu en dan een ledige schelp; kleine exemplaren vrij algemeen in gruis. Ook aangevoerd in wulkeneiernest.

62. *Mangelia nebula* (Montagu, 1803)

Vrij regelmatig in gruisafzettingen, meestal beschadigd en verweerd.

Familie: Acteonidae

63. *Acteon tornatilis* (Linnaeus, 1758)

Van Benthem Jutting & Engel, 1936, p. 24; fig. 2 p. 24.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 175; fig. 4 plaat XV.

Van tijd tot tijd spoelen ledige schelpen aan.

Familie: Retusidae

64. *Retusa alba* (Kanmacher, 1798)

Van Benthem Jutting & Engel, 1936, p. 26; fig. 3 p. 27 [s.n. *Retusa obtusa* (Montagu, 1803)].

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 176; fig. 1 plaat XV.

Plaatselijk in de Waddenzee levend in de bovenste sliklaag, ongeveer een centimeter onder de oppervlakte, op plaatsen iets boven de eblijn waar bij laag water nog wat water blijft staan. Ledige schelpjes langs de Waddenkust, een enkele keer ook aan het Noordzeestrand.

Familie: Scaphandridae

65. *Cylichna cylindracea* (Pennant, 1777)

Zeer zeldzaam in gruisafzettingen.

Familie: Philinidae

66. *Philine aperta quadripartita* Ascanius, 1772

Van Benthem Jutting & Engel, 1936, p. 30; fig. 6 p. 31 [s.n. *Philine aperta* (Linnaeus, 1767)].

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 176; fig. 2 plaat XV.

Ledige schelpen spoelen aan; in afzettingen van licht materiaal. Vrij zeldzaam.

67. *Philine alata* (Forbes, 1844)

Van Benthem Jutting & Engel, 1936, p. 35; fig. 9 p. 35.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 177; fig. 3 plaat XV.

Is gemeld van Terschelling. (Het Zeepaard, jaarg. 13, 1953, p. 10).

Familie: Ellobiidae

68. *Phytia myosotis* (Draparnaud, 1801)

Van Benthem Jutting, 1933, p. 158; fig. 123 p. 159.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 178; fig. 7 plaat XV.

Deze soort leeft op buitendijkse niet te zwaar begroeide slikgronden, vooral onder bladeren en tussen wortels van Lamsoot (*Limonium vulgare*). Verdwijnt bij voortschrijdende verlanding. In 1958 en 1959 levend aangetroffen op en bij de volgende plaatsen: Ans, 't Sehaal, Stryp, Dellewal. Lege horentjes op schor bewesten Wierschuur en bij De Keag.

Soms een ledige schelp in gruis op het Noordzeestrand.

69. *Dentalium vulgare* da Costa, 1778

Cf. Bloklander in Basteria, vol. 17, p. 49.

Vrij regelmatig een exemplaar in gruis. Ook aangevoerd in wulkeneiernesten.

70. *Dentalium entalis* Linnaeus, 1758

Van Benthem Jutting, 1936, p. 93; fig. 38 p. 93.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 132; fig. 1 plaat X.

Vrij regelmatig in gruis.

Familie: Nuculidae

71. *Nucula nucleus* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 81; fig. 1 plaat II.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 29; fig. 3 p. 29.

Nu en dan fragmenten in het gruis; hele schelpen zeldzaam.

Familie: Arcidae

72. *Arca lactea* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 82; fig. 4 plaat II.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 36; fig. 6 pag. 36.

Nu en dan losse kleppen; vooral in broodspoons, *Halichondria panicea* Flem., maar ook in gruis. Een enkele maal in wulkeneiernesten, *Tubularia*-kolonies, of op drijvende voorwerpen.

Familie: Glycymeridae

73. *Glycymeris glycymeris glycymeris* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 82; fig. 3 plaat II.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 39; fig. 7 p. 40.

Op Terschelling jonge exemplaren aangevoerd in wulkeneiernesten. Sporadisch een (fossiele?) losse klep.

Familie: Mytilidae

74. *Modiolus modiolus* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 87; fig. 6 plaat II.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 44; fig. 8 p. 44.

Zeldzaam op het strand. Jonge exemplaren meer algemeen aan poliepen of in wulkeneiernesten.

75. *Musculus discors* (Linnaeus, 1767)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 88.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 50; fig. 10 p. 50.

Op Terschelling aangevoerd op drijvende voorwerpen: wulkeneiernesten, *Himantbalia*, enz.

76. *Musculus marmoratus* (Forbes, 1838)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 88; fig. 5 plaat II.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 48; fig. 9 p. 48.

Op Terschelling aangevoerd op alle mogelijke substraten, o.a. in Tunicata. Enkele malen in gruis aangetroffen.

77. *Mytilus edulis* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 86; fig. 7 plaat II.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 52; fig. 12 p. 53.

Algemeen levend in banken op het wad, langs de zeevering en op strandpalen. Jonge exemplaren veelvuldig op alle mogelijke substraten, inclusief glas en plastic. Ledige schelpen steeds aanspoelend. Na storm ook in groot aantal levend op het strand aangespoeld.

Familie: Pectinidae

78. *Pecten maximus maximus* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 90; fig. 3 plaat IV.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 70; fig. 13 p. 71.

Op Terschelling worden jonge exemplaren aangevoerd op en in alle mogelijke substraten, o.a. wulkeneiernesten. Ook worden juveniele exemplaren in gruis gevonden.

79. *Chlamys varia* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 92; fig. 7 plaat III.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 75; fig. 15 p. 75 [s.n. *Pecten varius*].

Jonge recente exemplaren worden geregeld aangevoerd op en in diverse substraten, o.a. wulkeneiernesten.

Zeer kleine exemplaren regelmatig in gruis.

De op het strand gevonden losse kleppen, welke over het algemeen iets groter zijn, doch ook nog niet volwassen, hebben merendeels een fossiel uiterlijk en zijn vermoedelijk Eemfossielen.

80. *Chlamys opercularis* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 91; fig. 5 plaat III.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 72; fig. 14 p. 73 [s.n. *Pecten opercularis* (Linné, 1758)].

Jonge exemplaren worden geregeld aangevoerd op en in alle mogelijke drijvende voorwerpen. Juveniele exemplaren ook in het gruis-aanspoelsel (o.a. talrijk in de zomer van 1958).

Soms een iets grotere enkele klep op het strand (fossiel?).

81. *Chlamys flexuosa* (Poli, 1795)

Eemfossiel. Eenmaal gevonden (Sept. 1958).

82. *Chlamys tigrina* (Müller, 1776)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 83; fig. 6 plaat III.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 76, fig. 16 p. 77 [s.n. *Pecten tigrinus* (Müller, 1776)].

Een enkel zeer jonge exemplaar werd aangevoerd op een kurk.

Familie: Anomiidae

83. *Anomia ephippium* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 83; fig. 9 plaat II.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 87; fig. 22 p. 87.

Een enkele maal een klep in het gruis of in de vloedlijn.

84. *Anomia patelliformis* (Linnaeus, 1761)

Eenmaal aangevoerd op een fles.

85. *Anoma squamula* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 84; fig. 10 plaat II [s.n. *Heteranomia squamula* (Linné, 1758)].

Spoelen geregeld aan op alle mogelijke substraten, meestal in grote aantallen tegelijk.

Familie: Ostreidae

86. *Ostrea edulis* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 89; fig. 1 plaat III.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 90; fig. 23 p. 91.

Veeluldig aanspoelend, soms in zeer grote exemplaren.

Familie: Astartidae

87. *Astarte montagui* (Dillwyn, 1817)

Van Benthem Jutting, 1943, p. 145; fig. 35 p. 146.

Van Terschelling wordt één losse klep gemeld, gevonden in augustus 1940, aangevoerd in een wulkeneiernest.

88. *Astarte triangularis* (Montagu, 1803)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 93; fig. 4 plaat III.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 146; fig. 36 p. 147.

Geregeld kleppen aanwezig in fijn gruis; af en toe een doublet. Ook aangetroffen in wulkeneiernesten.

Familie: Cyprinidae

89. *Cyprina islandica* (Linnaeus, 1767)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 97; fig. 1 plaat IV.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 201; fig. 75 p. 202.

Na storm een enkele maal een losse klep, sporadisch een doublet.

Familie: Ungulinidae

90. *Diplodonta rotundata* (Montagu, 1803)

Nu en dan een losse klep op het strand. Fossiel?

91. *Thyasira flexuosa* (Montagu, 1803)

Van Benthem Jutting, 1943, p. 215; fig. 79 p. 215.

Vrij zeldzaam, maar regelmatig in gruis aanwezig.

Familie: Lucinidae

92. *Phacoides borealis* (Linnaeus, 1767)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 95.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 217; fig. 80 p. 217.

Sporadisch een losse klep.

93. *Divaricella divaricata* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, fig. 8 plaat I.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 218.

Eemfossielen. Vrij algemeen in gruis te vinden, een enkele maal een doublet.

Familie: Erycinidae

94. *Kellia suborbicularis* (Montagu, 1803)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 95; fig. 9 plaat III.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 220; fig. 82 p. 221.

Op en in alle mogelijke drijvende voorwerpen (o.a. wulkeneier-nesten, kurk, enz.) en dan meestal talrijke exemplaren tegelijk. Ook in gruis gevonden.

Familie: Montacutidae

95. *Mysella bidentata* (Montagu, 1803)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 96; fig. 10 plaat III.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 224; fig. 84 p. 225.

Doubletten zeer algemeen in gruis.

96. *Montacuta ferruginosa* (Montagu, 1808)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 97; fig. 11 plaat III.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 222; fig. 83 p. 222.

Levende en dode exemplaren regelmatig in gruis te vinden. Losse kleppen algemeen.

97. *Montacuta substriata* (Montagu, 1803)

Eenmaal een losse klep. (Het Zeepaard, jaarg. 13, 1959, p. 10).

Familie: Cardiidae

98. *Laevicardium crassum* (Gmelin, 1791)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 98; fig. 12 plaat V [s.n. *Cardium crassum* Gmelin, 1791].

Van Benthem Jutting, 1943, p. 244; fig. 90 p. 245 [s.n. *Cardium crassum* Gmelin, 1791].

Geregeld fossiele losse kleppen op het strand.

Sporadisch een recent juv. exemplaar vers (levend) aanspoelend.

99. *Cardium edule* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 99; fig. 1 plaat V.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 234; fig. 89 p. 234.

Algemeen levend in het wad. Op het strand vaak levende jonge exemplaren. Overigens zeer veel doubletten en losse kleppen in aanspoelsel langs het wad en aan het strand, vooral bij het Amelandse Gat.

100. *Cardium scabrum* Philippi, 1844

In een wulkeneiernest aangetroffen. Sporadisch in gruis.

101. *Cardium exiguum* Gmelin

Van Benthem Jutting, 1943, p. 247.

Als fossiel vrij regelmatig in gruis. Recent aangevoerd op een boei.

102. *Cardium aculeatum* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 101; fig. 10 plaat V.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 229; fig. 86 p. 229.

Sporadisch een losse klep op het strand, meestal fragmenten. Fossiel of recent.

103. *Cardium echinatum* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 101; fig. 9 plaat V.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 232; fig. 88 p. 232.

Losse kleppen vrij algemeen op het strand. Vermoedelijk groten-deels fossiel. Een enkele maal een verse juv. klep.

104. *Cardium paucicostatum* G. B. Sowerby

Vrij regelmatig een losse klep op het strand. Waarschijnlijk Eem-fossiel.

105. *Cardium tuberculatum* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 102; fig. 11 plaat V.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 230; fig. 87 p. 231.

Fossiele kleppen algemeen, vooral op het strand langs de Bosch-plaat.

Familie: Veneridae

106. *Dosinia exoleta* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 103; fig. 1 plaat VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 249; fig. 91 p. 249.

Soms verscheidene losse kleppen tegelijk op het strand.

Vrijwel alle aangespoelde kleppen zijn of nog begroeid met *Alcyonidium hirsutum*, of vertonen nog sporen van deze begroeiing in de vorm van donkere ronde vlekken.

107. *Dosinia lupinus lincta* (Montagu, 1803)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 104; fig. 2 plaat-VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 251; fig. 92 p. 251 [s.n. *Dosinia lincta* (Montagu, 1803)].

Vrij regelmatig fragmenten in het gruis, hele kleppen zeldzaam.
Waarschijnlijk fossiel.

108. *Venus verrucosa* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 104; fig. 5 plaat VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 256; fig. 94 p. 257.

Is tot nu toe slechts in enkele exemplaren van Terschelling bekend.

109. *Venus ovata* Pennant, 1777

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 106; fig. 3 plaat VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 263; fig. 97 p. 263.

Recent aangevoerd in wulkeneiernesten. Kan echter ook op andere substraten voorkomen. Bovendien vrij regelmatig een klep op het strand, vermoedelijk Eemfossiel.

110. *Venus fasciata* (da Costa, 1778)

Van Benthem Jutting, 1943, p. 261; fig. 96 p. 262.

Sporadisch een losse klep op het strand. Fossiel?

111. *Venus gallina striatula* (da Costa, 1778)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 106; fig. 4 plaat VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 258; fig. 95 p. 259 [s.n. *Venus striatula* (da Costa, 1778)].

Algemeen, vaak levende exemplaren. Vermoedelijk is een deel der losse kleppen fossiel.

112. *Venerupis pullastra* (Montagu, 1803)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 107; fig. 7 plaat VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 266; fig. 98 p. 267.

Bij tijden zeer algemeen levend aanspoelend op het Noordzeestrand. Plaatselijk langs de Waddenkust levend in het slik.

112 a. *Venerupis pullastra* (Montagu, 1803) var. *saxatilis* Fleuriau, 1802.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 108; fig. 8 plaat VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 269.

Op Terschelling kleine exemplaren aangetroffen in veenbrokken.

113. *Venerupis decussata* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 108; fig. 9 plaat VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 270; fig. 100 p. 270.

Losse kleppen zijn gemeld. Fossiel.

114. *Venerupis senescens* (Cocconi, 1873)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 66; fig. 9 plaat I.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 273; fig. 102 p. 273.

Fragmenten algemeen; regelmatig ook gave maar sterk verweerde kleppen. Eemfossielen.

115. *Paphia rhomboides* (Pennant, 1777)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 109; fig. 6 plaat VI.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 274. (Fig. 103 p. 274, is geen getrouwe afbeelding van deze soort).

Enkele losse kleppen en een doublet van de Boschplaat zijn bekend. Ook aangevoerd in wulkeneiernesten.

Familie: Petricolidae

116. *Mysia undata* (Pennant, 1777)

Van Benthem Jutting, 1943, p. 281.

Tot 1958 was slechts 1 exemplaar van Terschelling bekend. In augustus 1958 werd een achttal kleppen verzameld.

117. *Petricola pholadiformis* Lamarck, 1818

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 109; fig. 12 plaat VII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 276; fig. 104 p. 277.

Zeer algemeen levend in aanspoelend hout en veen, zeer jonge exemplaren ook aangetroffen in *Tubularia*-kolonies. Ook veelvuldig kleppen op het strand en in gruis.

Familie: Mactridae

118. *Spisula subtruncata* (da Costa, 1778)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 121; fig. 4 plaat VIII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 300; fig. 109 p. 300.

Zeer algemeen aanspoelend, soms een groot aantal levende exemplaren tegelijk; recent en fossiel.

119. *Spisula elliptica* (Brown, 1827)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 122; fig. 3 plaat VIII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 297 [s.n. var. *elliptica* Brown, 1827].Van Urk, 1957, *Basteria*, vol. 21, p. 31; fig. 1 p. 33.

Schelpen, welke beantwoorden aan de beschrijving van de soort spoelen regelmatig aan.

120. *Spisula solida* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 121; fig. 5 plaat VIII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 296; fig. 108 p. 296.

Regelmatig op het strand. Soms in groot aantal aangevoerd door *Alcyonidium hirsutum*, dat zich op de schelpen heeft gevestigd.121. *Mactra glauca* Born, 1780

Van Regteren Altena, 1937, p. 89; fig. 111-114 plaat VIII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 294.

Fragmenten van deze fossiele soort regelmatig op het strand, gave kleppen echter zeldzaam.

122. *Mactra corallina plistoneerlandica* van Regteren Altena, 1937

Van Regteren Altena, 1937, p. 87; fig. 107, 108 plaat VII.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 121; fig. 10 plaat I.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 294.

Losse kleppen van deze fossiele ondersoort zijn niet zeldzaam, echter vele beschadigd.

123. *Mactra corallina cinerea* Montagu, 1803

Van Regteren Altena, 1937, p. 88; fig. 109, 110 plaat VII.

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 120; fig. 6 plaat VIII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 289; fig. 107 p. 290 [s.n. *Mactra corallina* subsp. *atlantica* (Bucquoy, Dantzenberg & Dollfuss, 1896)].

Zeer algemeen, ook levend; vooral na storm spoelen vaak enorme hoeveelheden aan.

124. *Lutraria lutraria* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 122; fig. 2 plaat IV.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 284; fig. 105 p. 285.

Fragmenten regelmatig op het strand, gave kleppen zeldzaam.

Familie: Donacidae

125. *Donax vittatus* (da Costa, 1778)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 110; fig. 10 plaat VII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 305; fig. 110 p. 306.

Algemeen aanspoelend, ook levend, vooral juv. exemplaren.

Familie: Psammobiidae

126. *Psammobia fervensis* (Gmelin, 1791)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 117; fig. 11 plaat VII [s.n. *Gari fervensis* (Gmelin, 1791)].

Van Benthem Jutting, 1943, p. 309; fig. 111 p. 310.

Fragmenten regelmatig in gruis, gave kleppen zeldzaam. Eénmaal een vers doublet.

Familie: Semelidae

127. *Abra tenuis* (Montagu, 1803)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 116; fig. 7 plaat VII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 321; fig. 116 p. 321.

In het slik langs de Waddenzee plaatselijk algemeen levend; lege schelpen spoelen aan langs de Waddenkust. Een enkele maal juveniele exemplaren op het Noordzeestrand.

128. *Abra alba* (S. Wood, 1802)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 116; fig. 6 plaat VII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 316; fig. 113 p. 317.

Algemeen levend aanspoelend op het Noordzeestrand.

129. *Abra prismatica* (Montagu, 1803)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 116; fig. 5 plaat VII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 319; fig. 115 p. 320.

Regelmatig doosjes en kleppen in het aanspoelsel. Af en toe levende exemplaren, en dan soms tientallen tegelijk.

130. *Scrobicularia plana* (da Costa, 1778)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 115; fig. 8 plaat VII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 312; fig. 112 p. 313.

Plaatselijk in de Waddenzee levend. Losse kleppen zowel op het Noordzeestrand als aan de Waddenkust.

Familie: Tellinidae

131. *Gastrana fragilis* (Linneus, 1758)

Zelden een fragment of een losse klep op het strand.

132. *Macoma balthica* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 114; fig. 9 plaat VII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 325; fig. 118 p. 326.

Algemeen levend in het slik van de Waddenzee.

Op het strand vaak levende exemplaren, vooral jonge; zeer veel doubletten en losse kleppen in het gruis.

133. *Angulus fabula* (Gmelin, 1791)Kaas & Ten Broek, 1942, p. 112; fig. 2 plaat VII [s.n. *Tellina fabula* Gmelin, 1791].Van Benthem Jutting, 1943, p. 336; fig. 120, p. 336 [s.n. *Angulus fabula* (Meuschen, 1781)].

Algemeen op het strand, vaak levende exemplaren.

134. *Angulus tenuis* (da Costa, 1778)Kaas & Ten Broek, 1942, p. 111; fig. 1 plaat VII [s.n. *Tellina tenuis* da Costa, 1778].

Van Benthem Jutting, 1943, p. 332; fig. 119 p. 333.

Algemeen op het strand, vaak levende exemplaren.

135. *Tellina pygmaea* Lovén, 1846

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 113; fig. 4 plaat VII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 341; fig. 122 p. 341.

Regelmatig losse kleppen in het gruis. Meermalen aangetroffen in *Tubularia*-kolonies. Een enkele keer een doublet.

Familie: Solenidae

136. *Phaxas pellucidus* (Pennant, 1777)Kaas & Ten Broek, 1942, p. 118; fig. 7 plaat VIII [s.n. *Cultellus pellucidus* (Pennant, 1777)].

Van Benthem Jutting, 1943, p. 344; fig. 123 p. 344.

Geregeld fragmenten in afzettingen van licht materiaal; af en toe gave kleppen of een doublet.

137. *Solen marginatus* Pulteney, 1799Kaas & Ten Broek, 1942, p. 119; fig. 10 plaat VIII [s.n. *Solen marginatus* (Montagu, 1803)].

Van Benthem Jutting, 1943, p. 348; fig. 124 p. 348.

Losse kleppen nu eens vrij algemeen, dan weer een tijdlang zeldzaam aanspoelend.

138. *Ensis ensis* (Linnaeus, 1758)
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 119; fig. 9b plaat VIII [s.n. *Ensis ensis* forma *minor*].
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 355; [s.n. *Ensis ensis* forma *minor*].
 Regelmatig aanspoelend, soms een groot aantal levende exemplaren tegelijk.

139. *Ensis arcuatus* (Jeffreys, 1865)
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 118; fig. 9a plaat VIII [s.n. *Ensis ensis* forma *major*].
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 353; fig. 125 p. 353 [s.n. *Ensis ensis* forma *major*].
 Regelmatig aanspoelend maar nooit in groot aantal.

140. *Ensis siliqua* (Linnaeus, 1758)
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 119; fig. 8 plaat VIII.
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 355; fig. 126 p. 356.
 Regelmatig aanspoelend, soms een tijd lang algemeen in levende exemplaren op het strand. Vooral na storm komen vrij vaak doubletten voor van grote afmetingen.

Familie: Saxicavidae

141. *Saxicava arctica* (Linnaeus, 1767)
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 126; fig. 6 plaat IV [s.n. *Hiatella arctica* (Linné, 1767)].
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 360; fig. 126 p. 360.
 Op Terschelling aangevoerd in en op diverse substraten, o.a. wulkeiernen en kurken; bijna steeds kleine exemplaren.

142. *Saxicava rugosa* (Linnaeus, 1767)
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 126; fig. 7 plaat IX [s.n. *Hiatella gallicana* (Lamarck, 1818)].
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 363; fig. 128 p. 364.
 In kurk aangespoeld.

143. *Saxicavella jeffreysi* Winckworth, 1930
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 127; fig. 8 plaat IX.
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 366; fig. 129 p. 367.
 Regelmatig losse kleppen in gruisafzettingen. Soms algemeen voorkomend.

Familie: Aloididae

144. *Aloidis gibba* (Olivi, 1792)
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 125; fig. 13, 13a plaat IX.
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 369; fig. 130 p. 370.
 De vrij algemeen voorkomende losse kleppen zijn waarschijnlijk fossiel. De soort kan echter ook worden aangevoerd door middel van drijvende voorwerpen.

Familie: Myidae

145. *Sphenia binghami* Turton, 1822

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 124; fig. 14 plaat IX.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 372; fig. 131 p. 372.

Op Terschelling aangevoerd in kurken. Kan echter ook op andere substraten worden aangevoerd.

146. *Mya truncata* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 124; fig. 1 plaat VIII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 381; fig. 134 p. 382.

Losse kleppen in klein aantal op het strand aanspoelend.

147. *Mya arenaria* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 123; fig. 2 plaat VIII.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 375; fig. 132 p. 375.

Kleppen algemeen op het strand, vooral in het strandgebied op de Noordsvaarder. Na storm vaak grote aantallen levende dieren op het strand.

Kleppen spoelen ook aan langs de Waddenkust.

Familie: Pholadidae

148. *Barnea candida* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 129; fig. 3 plaat IX.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 388; fig. 137 p. 389.

Niet algemeen levend aanspoelend in hout en veen. Losse kleppen op het strand.

149. *Zirfaea crispata* (Linnaeus, 1758)

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 130; fig. 4 plaat IX.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 394; fig. 139 p. 394.

Zeer algemeen levend aanspoelend in hout en veen. Losse kleppen op het strand.

150. *Pholas dactylus* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 128; fig. 1 plaat IX.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 385; fig. 135 p. 386.

Vrij regelmatig fragmenten op het strand, gave kleppen zeer zeldzaam. Waarschijnlijk fossiel.

Familie: Teredinidae

151. *Teredo norvegica* Spengler, 1792

Van Benthem Jutting, 1943, p. 417.

In juni 1958 spoelde bij Paal 20 het wortelstelsel van een eik aan, waarin zich talrijke kleppen en paletten bevonden.

152. *Teredo navalis* Linnaeus, 1758

Kaas & Ten Broek, 1942, p. 131; fig. 11, 11a plaat IX.

Van Benthem Jutting, 1943, p. 402; fig. 141 p. 403.

Algemeen in drijfhout.

153. *Teredo megotara* Hanley, 1848
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 130; fig. 12, 12a plaat IX.
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 415; fig. 143 p. 415.
 Vrij zeldzaam in drijfhout, soms echter in grote hoeveelheden tege-
 lijk.

Familie: Thraciidae

154. *Thracia papyracea* (Poli, 1795)
 Kaas & Ten Broek, 1942, p. 132; fig. 10 plaat IX [s.n. *Thracia phaseolina*
 (Lamarck, 1818)].
 Van Benthem Jutting, 1943, p. 419, fig. 144 p. 420.
 Af en toe een losse klep of een fragment. Kleine klepjes worden
 iets vaker in het gruis gevonden.

III. LITERATUUR

- 1933, TERA VAN BENTHEM JUTTING: Mollusca (I). A. Gastropoda
 Prosobranchia et Pulmonata. Fauna van Nederland, afl. VII.
- 1936, TERA VAN BENTHEM JUTTING en H. ENGEL: Mollusca (I). B.
 Gastropoda Opisthobranchia; Amphineura et Scaphopoda. Fauna
 van Nederland, afl. VIII.
- 1937, C. O. VAN REGTEREN ALTENA: Bijdrage tot de kennis der fos-
 siele, subfossiele en recente mollusken, die op de Nederlandsche
 stranden aanspoelen, en hunner verspreiding. Diss. Amsterdam.
- 1942, P. KAAS en A. N. Ch. TEN BROEK: Nederlandsche zeemollus-
 ken. Amsterdam.
- 1943, TERA VAN BENTHEM JUTTING: Mollusca (I). C. Lamellibranchia.
 Fauna van Nederland, afl. XII.
- 1954—1957, C. O. VAN REGTEREN ALTENA, A. BLOKLANDER en L. P.
 POWDEROYEN: De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden
 en zeegaten, 1—4. Basteria vol. 18—21 (wordt vervolgd).
- Basteria. Tijdschrift van de Nederlandse Malacologische Vereniging.
 Het Zeepaard. Orgaan van de Strandgroep van N.J.N. en K.N.N.V.